

Kaj je svetovna literatura

Jyrki Kiiskinen

Nadaljevanje politike velesil z drugimi sredstvi, bi lahko rekli v odgovor na to vprašanje, če parafraziramo besede vojaškega teoretika Karla von Clausewitza, čeprav se zahodni intelektualci, ki kultivirajo neodvisnost, ne bi zlahka strinjali s to izjavo.

Na žalost pa to ne pomeni, da ni resnična.

Kot je splošno znano, so kartografi velikih sil zarisali poljubne meje, zaradi katerih so celi narodi izginili s svetovnega zemljevida, bili pomendrani pod gosenicami tankov ali pa jih je zgodovina kratkomalo pozabila.

Podobna nemarnost je evidentna v najnovejših evropskih literarnih raziskavah. V članku, ki ga je nedavno objavil eden od finskih časopisov, nemški lingvist in kulturolog Harald Haarman opisuje, kako kulturno zgodovino še zmeraj pišejo v Franciji, nekdanji kolonialni sili in zibelki evropske civilizacije.

Tako na primer profesor primerjalne književnosti na Sorbonni, Jean-Louis Bèckes, v svojem projektu *La Littérature européenne* definira evropsko literaturo v okviru značilnosti, ki se pojavljajo v literarnih tradicijah velikih narodov.

Poleg književnosti nekdanjih kolonialnih gospodarjev je juha začinjena z nekaj eksotičnimi redkostmi, finska literatura pa ni omenjena niti bežno, čeprav je Finska navsezadnje polnopravna članica Evropske unije. Sprašujem se, ali je Evropska unija projekt nemara finančno podprla.

Na srečo, zavzdihne Haarman, se v Franciji najdejo tudi literarni zgodovinarji, ki jemljejo idejo skupne Evrope zelo resno. Recimo profesorica Beatrice Didier, urednica knjige z naslovom *Précis de littérature*, ki vključuje tako velike kot male jezike, od Albanije do Islandije.

A tudi knjiga profesorice Didierjeve ne omenja finske literature. Niti nobelovca Fransa Emila Sillanpääja, niti pesnika Paava Haavikkoja, niti romana *Egipčan Sinuhe* Mika Waltarija.

Je profesorica Didierjeva namerno ignorirala literaturo ene od članic Evropske unije? Gotovo ne. Postala je žrtev kartografov velikih sil in razdelila Evropo na francoski način: med strokovnjaki, ki so sodelovali pri projektu, sta J. de Dianoux, ki se ukvarja s književnostmi baltskih dežel, in R. Boyer, ki je odgovoren za književnosti skandinavskih držav. Na takšnem zemljevidu Evrope Finske ni.

Ali naj profesorica Didierjeva od Evropske unije zahteva sredstva za nakup opreme za ekspedicijo na sever? Ali naj skandinavski strokovnjaki, ki sodelujejo pri njenem projektu, gredo na jezikovni tečaj za evroburokrate in se naučijo finsko? Morda bi lahko začeli s *Kalevalo* – ki je bila prvič prevedena v francoščino že leta 1845!

Prevedla Jana Bauer